

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בבא מציעא ח

עניין: רכוב ולא רוכב

שואל ומשיב מהדורא שתיתאה ח"א סי' לט

וכנה נגוף סגרת השיס לנחלה פשיטא לי' דרכב לא קרי ואחר כך דרכב במקום מנהיג מסתבר לי' להשיס לסיפך דיהי רכב עדיף ממנהיג אף דאזלא מחמת המנהיג וכל הקדושים עמדו בזה בשעתיק דכתיב שם וכיכ לפיל בזה וגם להבין גוף כסגרה דלארי דגם על ידי דרכב אזלא מטעם מחמתיה ואם כן יהו דעל ידי המנהיג אזיל דרכב מכל מקום מה מעליוחא בין אזיל הרבה למטעם וגם פנין דרכב דתפיס בה טי' לפעיד דבר חדש דהנה הראיש ריש סי' הספינה כחכ כהא דפליגי רב ושמואל כספינה דרב אמר כיון שמשך כל שבו קנס ושמואל אמר עד שימשך את כולה כתב הראיש דייח דככל המבלטין לרף למשך את כולה וכתב הוא דאיו נראה דכשלתא כספינה וביח דכספינה וביח חי' משך לכו כל דהא אזלא מעלמה ולהכי חי' משיכה כל דכו מביי דם מה שאין קן בשאר דברים דכא המשכה מכה ארס המושכן אה כן שוב בני המשכה כל דכו פיש וכ"ג הטור סי' קל"ח ולפי' נלפע"ד דהה פנין האנפיה בש"ס דכאמת מה דאזלא מחמתיה' שלכאורה הוא קרין המעולה כמיש רשיי אבל גם לסיפך יל דכל דאזלא מחמתיה' אס כן לא פוה משיכה פוכה שכל שהחיל מעט הרי היא אזלא מעלמה ולכן לריך שיטי מנהיג דאז כל פסיפה ופסיפה הולכת על ידי הנהגתו ואם כן כל המשכה בא מחמת האדם והוה משיכה פוכה אבל רכיב דלא אזלא מחמתו דרכב ואם כן אדרבה על ידי שרכב פליה כל שפקר סיד ודגל שוב הולכת מעלמה ולא סוכ קרין חשיב שהוא איו פושה רק אחלה כל דכו ולכן דרכב לחד מסתבר לי' דלא הוה קרין והמשכה פוכה ולכן מנהיג למודא ודאי דקאי אבל רכב במקום מנהיג כיון דתפיס בה וחי' צפי טי' מושכה על ידי השוטה שחפוס ולא יכלה ללכת אס כן מה שאינה מעכבה אפשר דהסלוק שהולכת מקרי גם כן בא מחמתיה' דהי יכול לפעב או דלמא מנהיג עדיף דמנהיג כל המשכה בא מחמתו והרכוב איו בא על ידו רק שטי יכול לפעב הכליכה ולא מקרי בא מחמתו וחי' לפעיד ואז דבר חדש ובה יל דחלי

זלא חשמוד ולקך סוכ רכיב קרין וכמיש לפי דרכי ואין לסארך - וכו' ודאח עומק לשון חז"ל דככל הכוונת אמרו רכוב ובאמת ליש לשון רכוב וחי' להס לומר רוכב כראמרו מנהיג ולא אמרו פוכה ולפי מה שכתבתי אחי שפיר דבה הוה שגרוס מפלה הרכוב שאיני בא מחמתו שלפעמים בהכנסה פומדת והוא רוכב פלי' דאז איו מנודר בשם רוכב רק רכוב שהוא כאלא פלי' רכוב וכן כמה שמקו דברי חז"ל ולשון חכמים מרפא -

תוספות יום טוב נדרים פ"י מ"ג

נדרה דמשמע ולא מה שקודם לכן. וזה שכתב הר"ב ארוס. וכן הוא בכלי דוכחא דבגמרא. ונמלא שם החומר על זה המשקל כמו עלום וכן שרוע וקלוט לרוע שבו עי פתחות העי"ן מפני שהיא גרונית. וכן תמלא גם כן עוד דדצריהם צפ"ק דצ"מ [ח:]. רכוב שהוא כמו רוכב ועיין עוד מ"ש צסוף פ"צ דע"ו. ועוד נמלא דדצריהם מסור ולא אמרו מוסר כי בא השם על זה המשקל. ולשון הקדש על לשונם ז"ל יותר ממנו כמ"ש בריש תרומות. ואני שמעתי דדרשה מפי רבינו מהר"ר ליווא ז"ל שאמר בשם מסור לפי שאף על פי שלשעמו הוא הפועל ומוסר אחרים. אבל קראוהו מסור להורות כי בא יבא יומו ולא יאחר והרי הוא נמסר. ועל פי זה אפשר לי גם כן לתת

טוב טעם לשם ארוס שאף ע"פ שלפי האמת הוא המארכ ומקדש לאשה. עם כל זה הרי גם הוא מתחייב ע"י כן בכמה דברים שהאיש נחייב לאשתו. ולפיכך ידקק גם צו שם ארוס שהרי גם הוא נכנס בזה בכמה חיובים. ובה שז הוא פעול: זה הבע"ל. לאחוי הלך האב או שלוחיו עם שלוחי הבע"ל. גמרא פרק בתרא דף פ"ט ע"א ועיין